

Dubravka Kušević
Snježana Dobrota
Marijana Burazer

UDK: 372. 87: 373.3
316.654-053.5 : 372.87
Izvorni znanstveni rad
Primljeno: 28. 11. 2010.

STAVOVI UČENIKA ČETVRTIH RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE O LIKOVNOJ KULTURI I OCJENJIVANJU U NASTAVNOM PREDMETU LIKOVNA KULTURA

Sažetak: *Likovna kultura kao nastavni predmet, pogotovo danas u doba socijalizacije i komunikacije slikom, neophodna je u sustavima humanistički usmjerenog odgoja i obrazovanja. Svrha ovoga rada bila je istražiti stavove učenika o nastavnom predmetu Likovna kultura i shvaćanju ocjenjivanja u nastavi Likovne kulture kod učenika četvrtih razreda osnovne škole.*

Istraživanje je provedeno na uzorku od 300 učenika osnovnih škola Šibensko - kninske i Splitsko - dalmatinske županije. Rezultati istraživanja pokazali su da ne postoji razlika u stavovima između učenika u Splitsko-dalmatinskoj i Šibensko-kninskoj županiji o ocjenjivanju u nastavi likovne kulture. I učenici i učenice u obje županije iznimno vole nastavu likovne kulture, iako nažalost predmet smatraju nastavnim predmetom osrednje važnosti u svom odgoju i obrazovanju. Učenici žele dobiti i brojčanu ocjenu i čuti opisno vrednovanje za svoje likovne radove te su u velikom postotku u ovom nastavnom predmetu ocjenjeni odličnom ocjenom. Učenici imaju povratnu informaciju što učiteljica ocjenjuje u njihovim likovnim radovima, ali potrebno je učenicima bolje osvijestiti komponente vrednovanja na objektivnim kriterijima te time i preispitati kriterije ocjenjivanja od strane učitelja. Učenici najviše vole kada radove procjenjuju zajedno s učiteljicom.

Ključne riječi: *likovna kultura, osnovna škola, Splitska i Šibensko-kninska županija, stavovi o ocjenjivanju, učenici*

1. Uvod

Kultura se u 21. stoljeću konstituira na novim temeljima i klasične sociološke teorije kulture gube bitku u srazu s novom globalnom zbiljom. Razvojem tehnologije i ekonomskim rastom suvremenih društava raste broj informacija i znanja, a tehnologije informiranja u suvremenoj kulturi postaju sve više vizualne. Različite prakse umjetničkog djelovanja posredstvom novih

informatijsko-komunikacijskih tehnologija postaju dio svijeta bez granica i vizualizacija postaje učinkovitiji način komuniciranja nego li stariji oblici pisane komunikacije. Zaokret u teoriji kulture suvremenog doba koja je sve snažnije izložena jakom utjecaju vizualnih medija i vizualne komunikacije Paić vidi na slijedeći način: „Kultura je u prethodnoj paradigmi moderne konstitucije društva bila statičkom kategorijom. U postmoderno i globalno doba ona je postala (vizualnom) konstrukcijom i stoga je dinamička kategorija“ (Paić, 2009.: 9). Fitzgerald (1995.) također primjećuje kako se kultura sama po sebi u današnje doba odmiče od tekstualne pismenosti i primiče vizualnoj pismenosti, dok Kress ukazuje kako nas „revolucija u komunikaciji slikom danas prisiljava da promislimo o semiotičkom značenju okoline zapadnog razvijenog društva, čime se vizualno designira kao oblik komunikacije koja se široko primjenjuje u mnogim disciplinama i društvenim okolnostima“. (Kress, 2000.:182). Također i Jay (1992.) ukazuje kako je kultura suvremenog društva dala prednost vizualnom, pridajući mu dvostruki status ne samo primarnog sredstva komunikacije, već i jedinog ključa za ulazak u riznicu našeg nakupljenog simboličkog znanja i značenja.

Likovna kultura kao nastavni predmet, pogotovo danas u doba socijalizacije i komunikacije slikom, neophodna je u sustavima humanistički usmjerenog odgoja i obrazovanja. Istraživanja Callaway & Kear, (2000.) prepoznala su mnoge akademske i kreativne dobiti povezane s poučavanjem likovne kulture u osnovnoj školi. Tako smatraju autori likovna umjetnost ne samo da osigurava pouzdan teren za dobro poučavanje mnogih drugih nastavnih predmeta, nego pomaže u cjelokupnom razvoju dječjih sposobnosti. Proces učenja i podučavanja kroz sadržaje likovnih umjetnosti unutar nastavnog predmeta Likovna kultura sinergična je aktivnost koja kroz likovno izražavanje uključuje različite afektivne, motoričke i kognitivne sposobnosti djeteta, a cjelokupan razvoj navedenih sposobnosti odvija se kroz autentičnu, samorefleksivnu učeničku aktivnost.

Likovna kultura kao nastavni predmet sastavni je dio obaveznog osnovnog obrazovanja koji pomaže učenicima shvatiti strukturalne odnose svijeta otvarajući nove horizonte gledanja, stvarajući temeljne preduvjete za razvoj razmišljanja, mašte, senzibilnosti i motoričke aktivnosti, a pri tom likovne aktivnosti fokusiraju se i na društveni i kulturni aspekt čime učenik postaje svjestan svog kulturnog konteksta i društvenog okružja.

Obrazovanje putem likovne umjetnosti unutar likovne nastave omogućuje djetetu da razvije svoje ideje, upozna svoje osjećaje i stavove te razvija svoja iskustva kroz različite likovne aktivnosti. Nastava likovne kulture osigurava učenicima estetska iskustava i razvijanje estetske svijesti kroz bogatstvo i raznolikost vizualno-likovnih sadržaja čime učenici usvajaju likovni jezik, kultiviraju osjetljivost na likovne poruke i bogate svoj duh. Također vizualno-

likovni odgoj i obrazovanje omogućava učenicima da razviju svoje prirodne sposobnosti i potencijale, kako bi ovladali likovnim tehnikama i prakticirali vještine potrebne za kreativno izražavanje i radosno sudjelovanje u različitim oblicima izražavanja likovnih umjetnosti. Uz navedeno kod učenika likovne aktivnosti potiču shvaćanje likovne umjetnosti, a i umjetnosti općenito u lokalnim, regionalnim, nacionalnim i globalnim kontekstima čime ovakvo obrazovanje može biti dobar medij za promicanje razumijevanja unutar multikulturalnih društava.

Vizualno – likovna umjetnost sa svojim širokim fokusom gledanja koji reagira na individualne i društvene potrebe omogućava učenicima da istraže alternativne načine komuniciranja s drugima i implementiraju nova iskustva u svoj život. Vizualno likovne aktivnosti jedan su od najdragocjenijih oblika učeničkog samoizražavanja koje se odvija u ozračju spontanog izražavanja koje nastaje kao rezultat koordinacije vizualno-likovnog spoznajno-ekspresivnog stvaralaštva učenika i razumijevanja likovno-umjetničkog stvaralaštva drugih.

Ocjenjivanje u nastavi Likovne kulture složen je proces koji bi trebao biti dodatni poticaj u osobnom razvoju učenika u navedenom području, a u samom procesu ocjenjivanja moraju se poštivati učeničke sposobnosti.

2. Cilj i zadaci istraživanja

Cilj ovoga istraživanja je utvrditi stavove učenika o nastavi likovne kulture s naglaskom na ocjenjivanju u nastavi Likovne kulture sukladno učeničkoj dobi.

Na temelju spomenutog cilja istraživanja postavili smo sljedeće zadatke istraživanja te smo unutar šire definiranog cilja željeli utvrditi: vole li učenici nastavu Likovne kulture i kako procjenjuju važnost ovog nastavnog predmeta te kakve ocjene učenici imaju iz ovog nastavnog predmeta, vole li više brožane ocjene ili opisno vrednovanje u nastavi Likovne kulture, motiviraju li ih ocjene za daljnji rad, znaju li učenici što učiteljica ocjenjuje u njihovim likovnim radovima, te vole li zajedno s učiteljicom/učiteljem ocjenjivati svoje likovne radove.

3. Uzorak ispitanika i postupak istraživanja

Anketu smo proveli u Šibeniku i Splitu. U Šibeniku je anketirano 150 učenika četvrtih razreda osnovnih škola “Vidici” i “Juraj Dalmatinac”, dok je u Splitu također anketirano 150 učenika četvrtih razreda, koji pohađaju “OŠ Marjan” i “OŠ Spinut”.

Istraživanje je provedeno u ožujku 2010. godine, a prikupljanje podataka izvršeno je anonimnim anketnim upitnikom izrađenim za tu priliku. Učenicima je na samome početku detaljno pojašnjena anketa i način rješavanja. Nakon toga

učenici su zamoljeni da iskreno odgovaraju na sva ponuđena pitanja. Koristili smo anketu od jedanaest pitanja, od kojih su tri pitanja bila općeg karaktera- spol, ocjena na polugodištu i škola Šibenik/ Split.

4. Rezultati istraživanja

Ispitano je ukupno 300 učenika od čega 141 dječak (69 dječaka u Splitu i 72 u Šibeniku) i 159 djevojčica (81 u Splitu i 78 u Šibeniku). U prvom pitanju našeg istraživanja željeli smo utvrditi koju su ocjenu imali učenici na polugodištu školske godine 2009./2010. iz nastavnog predmeta Likovna kultura. Rezultati istraživanja pokazali su da je ocjena odličan najčešća ocjena kojom se ocjenjuju učenički likovni radovi. Ocjenu odličan postiglo je (72,5%) dječaka i (84 %) djevojčica iz Splita, te (41,7%) dječaka i 72,8% djevojčica iz Šibenika. I ocjena vrlo dobar bila je također vrlo učestala u ocjenjivanju učeničkih radova 23,2%učenika i 14,8% učenica iz Splita, te 51,4% učenika i 20,5% učenica ocijenjeno je ovom ocjenom. Niti jedan učenik nije bio ocijenjen nedovoljnom niti dovoljnom ocjenom, a ocjenu dobar dobilo je samo 4,3%,učenika i 1,2% učenica u Splitu i 6,9% učenika i 1,3% učenica u Šibeniku. Iz navedenog možemo zaključiti da su djevojčice postigle bolje rezultate u obje županije u ocjenama u nastavi Likovne kulture, te da u nastavi Likovne kulture postoji „inflacija“ dobrih ocjena, jer je veliki broj učenika ocijenjen odličnom ocjenom. Rezultati ovog istraživanja trebali bi potaknuti učitelje da razmisle o objektivnosti u ocjenjivanju u likovnoj nastavi.

Na početku istraživanja željeli smo utvrditi kakav stav učenici imaju o nastavi Likovne kulture. Učenicima su postavljena dva pitanja na temelju kojih smo donijeli zaključke o tome je li ovaj nastavni predmet blizak učenicima i vole li učenici sudjelovati u radu u okviru ovog nastavnog predmeta. Istražili smo vole li učenici predmet Likovna kultura i misle li da je ovaj predmet važan predmet u njihovom obrazovanju.

Iz *tablice 1.* možemo utvrditi kako učenici oba spola i u Splitu i u Šibeniku izrazito vole ovaj nastavni predmet jer je većina ispitanika na ovo pitanje odgovorila kako jako voli ovaj nastavni predmet. Navedeni rezultati slični su rezultatima istraživanja (Kuščević, Brajčić, Mišurac, 2009.) s učenicima osmih razreda osnovne škole gdje je utvrđeno kako 56,7% učenika voli i jako voli ovaj nastavni predmet te je također utvrđeno kako razlike preferencija prema spolu nisu statistički značajne. Iz rezultata ovih dvaju istraživanja možemo utvrditi kako učenici u nižim razredima osnovne škole nastavu likovne kulture više vole od učenika viših razreda osnovne. Djevojčice u Šibeniku i Splitu više vole ovaj nastavni predmet od dječaka što je možda uvjetovano boljim postignućima djevojčica u obje županije u ocjenama u nastavi Likovne kulture.

Tablica 1. Procjena sklonosti učenika prema nastavnom predmetu Likovna kultura

		1 (uopće ga ne volim)	2 (djelomično ga volim)	3 (niti ga volim, niti ga ne volim)	4 (volim ga)	5 (jako ga volim)
Učenici (Split)	N	2	2	5	18	42
	%	(2,9%)	(2,9%)	(7,2%)	(26,1%)	(60,9%)
Učenici (Šibenik)	N	6	3	6	19	38
	%	(8,3%)	(4,2%)	(8,3%)	(26,4%)	(52,8%)
Učesnice (Split)	N	1	-	4	18	58
	%	(1,2%)	-	(4,9%)	(22,2%)	(71,7%)
Učesnice (Šibenik)	N	2	-	1	12	63
	%	(2,6%)	-	(1,3%)	(15,4%)	(80,7%)

Suvremena nastava likovne kulture utemeljena je na problemskoj nastavi na samostalnom likovnom istraživanju i izražavanju učenika što učeniku omogućava da postane aktivan subjekt i suorganizator procesa učenja. Vizualno-likovni odgoj i obrazovanje „u usporedbi s procesima tradicionalnog učenja ili projektnoga didaktičkog rada prilično je specifičan jer je osnovan na stvaralačkim procesima“ (Duh, Zupančič, 2009.: 55). Unutar likovnih aktivnosti učenici uče, rade, igraju se, stvaraju i vrednuju u ugodnom ozračju zadovoljstva što utječe na stvaranje pozitivnih emocija učenika prema nastavnom predmetu, stoga ne čudi što učenici vole i jako vole ovaj predmet. Pozitivne emocije utječu na stvaranje ugone, zadovoljstva odnosno utječu na samoaktualizaciju učenika uz koju učenik postaje svjestan svojih sposobnosti i interesa. Intrinzična motivacija, interes, aktivnost, sklonost učenika za nastavni predmet sigurno pridonosi lakšem savladavanju i usvajanju nastavnih sadržaja određenog predmeta što bi u praksi trebalo iskoristiti za kvalitetniji nastavni rad u nastavi likovne kulture.

U **tablici 2** prikazani su rezultati odgovora na pitanje koliko učenici ovaj predmet smatraju važnim u svom odgoju i obrazovanju.

Tablica 2. Procjena vrijednosti nastavnog predmeta Likovna kultura

		nevažan predmet	predmet osrednje važnosti	vrlo važan predmet
Učenici (Split)	N	8	45	16
	%	(11,6%)	(65,2%)	(23,2%)
Učenici (Šibenik)	N	14	39	19
	%	(19,4%)	(54,2%)	(26,4%)
Učenice (Split)	N	5	48	28
	%	(6,2%)	(59,3%)	(34,5%)
Učenice (Šibenik)	N	8	50	20
	%	(10,3%)	(64,1%)	(25,6%)

Iz *tablice 2* vidimo da većina ispitanika, nažalost, smatra predmet Likovne kulture od osrednje važnosti u svom odgoju i obrazovanju. Kušević, Brajčić, Mišurac (2009.) u već navedenom istraživanju slične su rezultate dobili i s učenicima osmih razreda osnovne škole. Rezultati ovog dijela istraživanja ukazuju kako bi već od najranije dobi trebalo poraditi na boljoj percepciji ovog nastavnog predmeta unutar školskog obrazovnog sustava. Odgoju i obrazovanju na sadržajima likovne kulture nije posvećena odgovarajuća pažnja; odgojno-obrazovna vrijednost likovnih sadržaja nije dovoljno vrednovana, satnica ovog nastavnog predmeta stalno se smanjivala, a značenje učenja i odgajanja na sadržajima likovnih umjetnosti u potpunosti je zanemareno. Sadržaji Likovne kulture nažalost, ne smatraju se u odgoju i obrazovanju jednako ozbiljnima i važnima kao što su to sadržaji ostalih nastavnih predmeta fizike, kemije, biologije, matematike, hrvatskog ili engleskog jezika. Korijeni ovakvih shvaćanja nalaze se u razmišljanjima kako u umjetnosti znanja, razumijevanja, razmišljanja, kritičko vrednovanje nemaju racionalne i objektivne temelje, za razliku od objektivnih znanstvenih znanja koja su sigurna i pouzdana i stoga suštinski superiornija znanjima koja se kristaliziraju u prostorima umjetničkog djelovanja. Međutim, strogo distingviranje umjetničkih i znanstvenih sadržaja nije potrebno jer je i u znanstvenom istraživanju i u umjetničkom istraživanju i djelovanju prisutan život u mnogim njegovim oblicima i problemima. Bavljenje umjetničkim aktivnostima zahtijeva čitavog čovjeka, mnoge njegove sposobnosti, a pogotovo maštu i stvaralačko mišljenje, stoga i umjetnost i znanost ukoliko insistiraju na traženju zajedničkog korijena naći će ga u ljudskoj kreativnosti, istraživanju, logičkom mišljenju, percepciji,

spoznaji. Učenicima već od najranijeg uzrasta kroz kvalitetan rad u likovnim aktivnostima treba osvijestiti važnost ovog nastavnog predmeta u njihovom odgoju i obrazovanju.

U nastavku istraživanja željeli smo utvrditi vole li učenici više brojčanu ocjenu ili opisnu ocjenu u nastavi Likovne kulture (zašto vole brojčanu ocjenu u likovnoj nastavi) te motivira li ih ocjena za daljnji rad.

Tablica 3. Sklonosti učenika prema opisnoj/ brojčanoj ocjeni iz predmeta Likovna kultura

		a) brojčana	b) opisna	c) i brojčana i opisna ocjena
Učenici (Split)	N	18	11	40
	%	(26,1%)	(15,9%)	(58%)
Učenici (Šibenik)	N	22	10	40
	%	(30,6%)	(13,9%)	(55,5%)
Učenice (Split)	N	16	11	54
	%	(19,8%)	(13,6%)	(66,6%)
Učenice (Šibenik)	N	14	14	50
	%	(17,9%)	(17,9%)	(64,2%)

Pregledom **tablice 3.** razvidno je da učenici i u Šibeniku i u Splitu u najvećem postotku žele i brojčanu ocjenu i opisno vrednovanje (da učitelj/učiteljica obrazloži svoju ocjenu riječima). Za razliku od djevojčica u oba grada dječaci nešto više žele samo brojčanu ocjenu, dok je za samo opisnu ocjenu opredijelio podjednak broj učenika. U ocjenjivanju u nastavi likovne kulture uz brojčanu ocjenu, nužno je i opisno pratiti napredovanje učenika. Prati se „tok opažanja i proces osvještavanja likovnog jezika u odnosu na dob učenika.“ (Tanay, 1989.:114). Opisnom ocjenom nastoji se analitički iskazati razina učenikova postignuća. Pri opisnom ocjenjivanju trebala bi se iskazati konkretna znanja, sposobnosti i vještine koje je učenik stekao, ali i znanja koja je trebao steći ali ih nije postigao te bi trebalo elaborirati cjelokupno učeničko ponašanje koje je pratilo učenikovo učenje u toku nastavnog procesa. Zaključna ocjena iz likovne kulture na kraju polugodišta ili na kraju školske godine, trebala bi biti odraz učenikovih cjelokupnih odgojno-obrazovnih postignuća tijekom nastavnog procesa. Ocjena mora biti utemeljena u opisnim bilješkama o praćenju učenika i brojčanim ocjenama upisanim u imenik prema elementima vrednovanja za pojedini razred te što je osobito važno obrazložena učenicima. Brojčana i opisna ocjena kao što dobro primjećuju učenici daje bolji uvid u rad učenika.

Upitani da obrazlože zašto vole brojčanu ocjenu iz Likovne kulture učenici su u prvom redu naveli zato što im ta ocjena popravlja prosjek ocjena općeg uspjeha i zato što se njihovi roditelji vesele odličnoj ocjeni iz Likovne kulture (najveći broj odgovora), te potom zato što uvijek dobiju odličan, a tek u manjem broju odgovora djeca vole brojčanu ocjenu jer im tada rad kao uspješan bude izložen na panou. Iako su navedeni razlozi važni učenicima, učenike bi trebalo potaknuti da se vesele ocjeni kada je ona objektivna i zaslužena.

Unutar ovog dijela istraživanja još smo utvrdili znaju li učenici što učiteljica ocjenjuje u njihovim likovnim radovima. Na ovo pitanje učenici su mogli zaokružiti više navedenih odgovora. Učenice i učenici i iz Splita i iz Šibenika smatraju u najvećem broju odgovora da učiteljica ocjenjuje: koliko su se trudili kada su likovno oblikovali, zatim koliko su uspješno oblikovali rad u likovnoj tehnici, a tek potom kako su riješili likovni problem i koliko su bili kreativni (drugačiji od ostalih u svojim likovnim aktivnostima). Dakle dio elemenata ocjenjivanja učenici uočavaju, međutim najvažnije elemente ocjenjivanja učenicima je potrebno bolje osvijestiti pogotovo onaj dio koji se odnosi na usvajanje likovnog jezika, jer kao što ističe Tanay „poznavanje likovnog jezika odnosno elemenata likovnog jezika i sintakse likovnog jezika, osnovni su preduvjeti likovnog vrednovanja“ (Tanay, 1989.: 111) .

Prilikom ocjenjivanja učeničkih likovnih radova treba uzeti u obzir da je kao što navodi (Tanay, 1989.) likovna kultura specifično područje odgoja i obrazovanja u kojem je dječji likovni izraz temeljen na individualnom kreativnom mišljenju i rasuđivanju, stoga dječji likovni radovi predstavljaju mjerilo psihofizičkog razvitka djeteta s obzirom na posljedice pedagoških utjecaja.

Učitelji bi tijekom ocjenjivanja sukladno uzrastu trebali učenicima osvijestiti elemente ocjenjivanja: perceptivnost i izražajnost, kreativnost, likovno-tehnički elementi, elementi analize likovnog djela, odnos prema radu (Jakubin, 1996.: 143) čime će učenicima osvijestiti objektivne kriterije ocjenjivanja.

U sljedećem pitanju, prikazanom u **tablici 4**, željeli smo utvrditi koliko učenike motivira dobra ocjena iz Likovne kulture da još bolje sudjeluju u radu u okvirima navedenog nastavnog predmeta.

Tablica 4. Motivacija ocjenom

		1 (uopće me ne motivira)	2 (djelomično me motivira)	3 (niti me motivira, niti me ne motivira)	4 (motivira me)	5 (jako me motivira)
Učenici (Split)	N	4	-	5	14	46
	%	(5,8%)	-	(7,2%)	(20,3%)	(66,7%)
Učenici (Šibenik)	N	4	3	3	26	36
	%	(5,5%)	(4,2%)	(4,2%)	(36,1%)	(50%)
Učenice (Split)	N	3	2	3	19	54
	%	(3,7%)	(2,5%)	(3,7%)	(23,5%)	(66,7%)
Učenice (Šibenik)	N	2	1	-	16	59
	%	(2,6%)	(1,3%)	-	(20,5%)	(75,6%)

Govoreći o motivaciji kao sastavnom dijelu nastavnog procesa Trškan navodi „Motivacija u nastavi sastavni je dio uvođenja, odnosno uvodnoga dijela nastavnog sata, no uz nju je potrebna i motivacija po stupnjevima, odnosno među-motivacija pri obrađivanju nastavnog gradiva. Motivacijske tehnike tako mogu biti prisutne u svim stadijima nastavnog sata, a posebno pri ponavljanju nastavnog gradiva te također prije provjere znanja i ocjenjivanja.“ (Trškan, 2006., 20). Iz priloženih rezultata vidljivo je kako su učenici i učenice i u Splitu i u Šibeniku jako motivirani dobrim ocjenama za rad u nastavi likovne kulture. Ocjena u likovnoj kulturi mora biti dodatni poticaj u osobnom razvoju učenika u navedenom području, a u postupku ocjenjivanja moraju se poštovati učenikove sposobnosti.

Tablica 5. Ocjenjivanje i procjenjivanje učeničkih radova u nastavi Likovne kulture

		a) rad ocjenjuje samo učiteljica	b) rad procjenjuju - svi zajedno (i učenici i učiteljica)	c) učiteljica zajedno s učenicima ocjenjuje radove
Učenici (Split)	N	28	23	18
	%	(40,6%)	(33,3%)	(26,1%)
Učenici (Šibenik)	N	24	30	18
	%	(33,3%)	(41,7%)	(25%)
Učence (Split)	N	26	41	14
	%	(32,1%)	(50,6%)	(17,3%)
Učence (Šibenik)	N	14	47	17
	%	(17,9%)	(60,3%)	(21,8%)

Iz *tablice 5.* uočljivo je da većina ispitanih učenika najviše voli kada radove procjenjuju učiteljica i učenici zajedno, što se tiče ocjenjivanja nešto veći broj dječaka više voli da likovne radove ocjenjuje samo učiteljica. U rezultatima je uočljivo da učenici vole procjenjivati, ali ne i ocjenjivati radove zajedno s učiteljicom. Završni dio sata koji predstavlja analizu i vrednovanje, pokazuje kako je učenik usvojio i realizirao likovne probleme osviještene u motivaciji i u toku nastavnog procesa. Ocjenjivanje i procjenjivanje trebalo bi biti provedeno kroz zajednički razgovor učitelja i učenika, temeljeno na objektivnim likovnim vrijednostima te u nastaloj komunikaciji trebalo bi istaknuti ono što je likovno originalno i vrijedno. Kroz zajedničku komunikaciju učitelja i učenika tijekom procjenjivanja i ocjenjivanja učeničkih radova ostvaruje se produblivanje, osvještavanje i usvajanje likovnog jezika.

5. Zaključak

U nastavi likovne kulture ocjenjivanje predstavlja važnu posljednicu konkretizacije znanja i postignuća, a ocjena predstavlja procjenu uspješnosti učenika. Ocjena (prvenstveno svojom objektivnošću) mora stimulirati učenika i potaknuti interes za nastavni predmet, a ne izazivati strah i odbojnost prema nastavnim sadržajima. Hoće li ocjena poticati učenika na veće zalaganje, u velikoj mjeri ovisi o načinu na koji učitelj pristupa ocjenjivanju. Ovim istraživanjem pokušali smo utvrditi stavove učenika o nastavi Likovne kulture i ocjenjivanju u nastavi likovne kulture.

Rezultati istraživanja su pokazali da ne postoji razlika u stavovima između učenika u Splitsko- dalmatinskoj i Šibensko – kninskoj županiji o ocjenjivanju u nastavi likovne kulture. Svi učenici iznimno vole nastavu Likovne kulture, iako nažalost predmet smatraju nastavnim predmetom osrednje važnosti u svom odgoju i obrazovanju i zato je zadaća nastavnika osvijestiti učenicima vrijednost ovog predmeta u odgoju i obrazovanju. Učenici žele dobiti i brojčanu ocjenu i čuti opisno vrednovanje za svoje likovne radove te su u velikom postotku u ovom nastavnom predmetu ocjenjeni odličnom ocjenom. Učenici imaju povratnu informaciju što učiteljica ocjenjuje u njihovim likovnim radovima, no potrebno je učenicima bolje osvijestiti komponente vrednovanja na objektivnim kriterijima, a učitelji bi svakako trebali poraditi na objektivnosti svojih kriterija ocjenjivanja. Učenici najviše vole kada radove procjenjuju zajedno s učiteljicom.

Ovakva istraživanja trebalo bi nastaviti i u budućnosti, jer kvalitetna škola svakako traži aktivnog učenika koji će znati i moći od najranije dobi preuzeti odgovornost za svoj rad, koji će kroz vlastito iskustvo konstruirati svoja znanja u poticajnom školskom okruženju. Poštivanje mišljenja i rasuđivanja učenika tijekom odgojno – obrazovnog rada osnovni su preduvjet kvalitetnog nastavnog rada.

Literatura

1. Duh, M., Zupančić, T. (2009) Suvremeno likovno stvaralaštvo kao sadržaj likovnog projekta u vrtiću, u: Ivon, H. (ur.) *Djeca i mladež u svijetu umjetnosti*. Split: Centar za interdisciplinarnu studiju – Studia Mediterranea, Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Hrvatski pedagoško-književni zbor, Ogranak Split.
2. Fitzgerald, M. (1995.): NAA leaders disagree over the value of cyberspace, *International Federation of Newspaper Publishers Research Association*, 128 (12): 48-49.
3. Grgurić, N., Jakubin, M. (1996.): *Vizualno - likovni odgoj i obrazovanje*, Zagreb: Educa
4. Jay, M. (1992.): Scopic Regimes of Modernity, u: Lash, S.& Friedman, J. (ur.) *Modernity and Identity*. Oxford: Blackwell.
5. Kress, G. (2000.): Multimediality. u: Kalantzis, K. & Cope, B. (ur) *Multiliteracies: Literacy learning and the design of social futures*. Melbourne: Macmillan, 182 – 202.
6. Kušević, D., Brajčić, M., Mišurac, Z. (2009.): Stavovi učenika osmih razreda osnovne škole o nastavnom predmetu Likovna kultura, *Školski vjesnik*, 2(58): 189-198.
7. Paić, Ž. (2009.): *Zaokret*. Zagreb: Litteris
8. Tanay, E. R. (1989.): *Likovna kultura u nižim razredima osnovne škole*. Zagreb: Školska knjiga
9. Trškan, D. (2006.): Motivacijske tehnike u nastavi, *History Teaching*, 4, 7 (1): 19 – 28.

Dubravka Kuščević
Snježana Dobrota
Marijana Burazer

UDC: 372. 87: 373.3
316.654-053.5 : 372.87
Original scientific paper

ATTITUDES OF FOURTH GRADE STUDENTS OND GRADING IN VISUAL CULTURE

Abstract: *Visual culture as part of the school curriculum, particularly today at the age of visual socialisation and communication, is necessary in the humanistic-oriented education and teaching. The purpose of this research was to study the attitudes on the subject Visual culture and understanding of grading in teaching Visual culture with elementary school fourth grade students. The research was done on a sample of 300 students of the schools in Šibensko - kninska and Splitsko - dalmatinska counties. The research results show that the students in both Counties very much like the Visual culture classes, although they consider the subject to be of average importance for their education. The students want to get also the numerical grade and to hear descriptive evaluation of their artwork. The student do have feedback regarding what the teacher evaluates in their artwork, but it is necessary to explain the evaluation components based on objective criteria better to the students. The student like the most when they work together with the teacher.*

Keywords: *visual culture, elementary school, Split and Sibenik County, attitudes about grading, students*

Dubravka Kušćević
Snježana Dobrota
Marijana Burazer

UDC: 372. 87: 373.3
316.654-053.5 : 372.8
Lavoro scientifico originale

ATTEGGIAMENTI DEGLI ALLUNI DI QUARTA CLASSE ELEMENTARE DELLA CULTURA DEL DISEGNO E DELLA VALUTAZIONE IN QUESTO OGGETTO DIDATTICO

Riassunto: *La cultura del disegno come l'oggetto didattico, soprattutto oggi, nei tempi di socializzazione e di comunicazione figurativa, è essenziale nei sistemi della umanistica educazione e formazione. Lo scopo di questo lavoro era di esaminare gli atteggiamenti degli alunni del oggetto didattico La cultura del disegno e della comprensione della valutazione nell'insegnamento della cultura del disegno per gli alunni della quarta classe elementare.*

La ricerca è stata condotta su un campione di 300 alunni delle scuole elementari della contea di Sebenico-Knin e la contea di Spalato-Dalmazia. I risultati della ricerca hanno mostrato che non c'è la differenza di atteggiamenti tra gli alunni di queste due contee rispetto la valutazione nell'insegnamento della cultura del disegno. Gli alunni di entrambe le contee estremamente amano l'insegnamento del disegno, anche se purtroppo l'oggetto è di importanza moderata nella loro educazione. Gli alunni vogliono ottenere un numero e sentire una valutazione descrittiva della valutazione per il loro lavoro e sono in una grande percentuale di questo oggetto d'insegnamento valutati eccellenti. Gli alunni hanno il feedback che cosa l'insegnante valuta nelle loro opere artistiche, ma dovrebbero essere meglio in conoscenza dei componenti della valutazione sui criteri oggettivi e, pertanto, rivedere i criteri di valutazione da parte degli insegnanti. Gli alunni amano di più quando i loro lavori sono stimati insieme con l'insegnante.

Parole chiave: *cultura del disegno, scuola elementare, contea di Spalato e di Sebenico, atteggiamenti di valutazione, alunni*